

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci žalobcu: **AGROBARA s. r. o.**, so sídlom Veľká Bara 69, IČO: 36 603 228, *zastúpeného JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom so sídlom Moldavská cesta 21/A, Košice*, proti žalovanému: **Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky**, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1178374/2012/5098 zo dňa 24. septembra 2012, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/348/2012-55 zo dňa 19. novembra 2014, jednomyseľne, takto

r o z h o d o l i:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/348/2012 - 55 zo dňa 19. novembra 2014 **p o t v r d z u j e.**

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e:

Uznesením č. k. 6S/348/2012 - 55 zo dňa 19. novembra 2014 Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.) nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1178374/2012/5098 zo dňa 24. septembra 2012, ktorým potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice č. 9813401/5/1497580/2012 zo dňa 04. júla 2012. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca do vydania predmetného uznesenia nesplnil podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov uvedené v § 138 O.s.p.

Krajský súd posúdil majetkovú situáciu žalobcu s prihliadnutím na vyplnené tlačivo, v ktorom žalobca uviedol len výšku vlastného imania a vyhodnotil návrh na oslobodenie od súdneho poplatku v súdnom konaní ako nedôvodný. Z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Košice I krajský súd zistil, že majetok žalobcu, t. j. základné imanie predstavuje sumu 663 879 eur, s totožným rozsahom splatenia, ktorý žalobca ako spoločnosť s ručením obmedzeným vlastní a výška súdneho poplatku 70 eur, ktorý ma zaplatiť za podanú žalobu nepredstavuje tak vysokú sumu, ktorú by nebol schopný uhradiť bez toho, aby došlo k vážnemu znemožneniu jeho podnikania, a to aj napriek skutočnostiam, ktoré žalobca uviedol vo svojej žiadosti.

Krajský súd preto nepovažoval za potrebné vysporiadať sa s otázkou, či u žalobcu nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, pretože bolo dostatočne preukázané, že žalobca nespĺňa jednu zo zákonných podmienok pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a to nepriaznivú finančnú, resp. majetkovú situáciu.

Zároveň krajský súd poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý okrem iného v uznesení sp. zn. 2Sžf/53/2013 zo dňa 01.08.2013 uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva vysloveným v rozsudku zo dňa 19.06.2001, sťažnosť 28249/95 vo veci Kreuz proti Poľsku (ods. 59, 60), podľa ktorého Európsky súd pre ľudské práva nikdy nevyhlásil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia v súvislosti s prístupom jednotlivca k súdu. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné s RC s článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

Proti tomuto uzneseniu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP) žalobca odvolanie, v ktorom súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 OSP. Svoje odvolanie voči uzneseniu krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodnil tým, že je podnikateľským subjektom a jeho súčasná situácia mu nedovoľuje súdny poplatok zaplatiť. Žalobca poukázal na to, že je subjektom spojeným s M. V. a účastníkom mnohých súdnych sporov a celková suma poplatkov, ktorými je žalobca zaťažovaný, predstavuje až niekoľko desiatok tisíc eur. Preto súdom vyrubená poplatková povinnosť mu prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou. Svoje odvolanie voči uzneseniu krajského súdu o nepriznaní

oslobodenia od súdnych poplatkov žalobca odôvodnil výlučne skutočnosťami a tvrdeniami, ktoré mali odôvodniť priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246 ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu proti uzneseniu krajského súdu nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca sa žalobou podanou na krajskom súde 17. decembra 2012 domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1178374/2012/5098 zo dňa 24. 09. 2012, ktorým tento potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice č. 9813401/5/1497580/2012 zo dňa 04. 07. 2012.

Keďže žalobca nezaplatil súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, krajský súd mu výzvou zo dňa 17. 02. 2014 uložil, aby v lehote 10 dní od jej doručenia zaplatil súdny poplatok za žalobu v sume 70 eur podľa položky č. 10 písm. c/ sadzobníka súdnych poplatkov ZSP. Zároveň žalobcu poučil o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Zástupca žalobcu prevzal výzvu dňa 26. 02. 2014.

Žalobca na výzvu nereagoval a súdny poplatok nezaplatil, preto krajský súd uznesením č. k. 6S/348/2012 – 38 zo dňa 24. 04. 2014 konanie vo veci zastavil.

Dňa 13. 05. 2014 bolo na krajskom súde doručené odvolanie proti uzneseniu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Výzvou zo dňa 20. 05. 2014 vyzval krajský súd žalobcu na zaslanie riadne vyplneného tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov pre právnické osoby, s tým, že toto tlačivo krajský súd žalobcovi zaslal.

Dňa 04.06.2014 bolo krajskému súdu doručené žalobcom neúplne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. V priloženom tlačive žalobca vyplnil identifikačné údaje spoločnosti AGROBARA s.r.o. a k peňažným pohľadávkam voči tretím osobám uviedol

vlastné imanie vo výške 663 879 eur. Krajský súd podotkol, že žalobca v čase podania žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, t.j. dňa 14.12.2012, si nebol vedomý takej nepriaznivej finančnej situácie, ktorá by mu neumožňovala zaplatiť súdny poplatok za podanú žalobu, nakoľko v samotnej žalobe žalobca uviedol, že súdny poplatok zaplatí na výzvu súdu.

Uznesením č. k. 6S/348/2012 - 55 zo dňa 19. 11 2014 rozhodol krajský súd o návrhu tak, že žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Dňa 17. 12. 2014 podal žalobca proti predmetnému uzneseniu odvolanie.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda *quasi* pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. **Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.**

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

V prejednávanvej veci žalobca požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu, ktorú bližšie odôvodnil v zásade skutočnosťami, ktoré zopakoval aj vo svojom odvolaní. K návrhu nepripojil žiadne doklady preukazujúce jeho tvrdenia.

Najvyšší súd po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotil postup krajského súdu ako bezchybný a úplne v súlade s § 138 ods. 1, 2 OSP, ako aj právami na súdnu a inú právnu ochranu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky.

Krajský súd v prejednávanvej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Neprihliadal na skutočnosť, že žalobca je podnikateľským subjektom ako na hlavný dôvod nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a už vôbec túto skutočnosť o sebe nehodnotil ako dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Podľa § 121 OSP netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov

Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhl.

Majetkové pomery žalobcu nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. **Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal**, na čo slúži, okrem iných aj tlačivo, ktoré mu krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobca nepredložil relevantné doklady preukazujúce jeho tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že nepreukázal svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Následne nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobca účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobca v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

O trovách odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal (§ 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250k OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 o súdoch a sudcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27.05.2015.

JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Karin Fedorová